

GYTK KÖTELEZŐ ADATOK 2011/2012

Az alábbi oldalakon található adatok közül a **félkövér** kiemeléssel rendelkezők a szóbeli vizsgán kötelező jellegűek, ezek nem tudása elégtelent eredményez. A többi adat a tanulást segíti, könnyíti, s ezen adatok közül bármelyik szerepelhet az írásbeli tesztkérdések között.

DEMOGRÁFIA

A világ népessége: **6,7 milliárd**
Éves halálozás (a világon): **58 millió**
Éves születési szám (a világon): **148 millió**

Magyarország egészségi állapotát jellemző demográfiai adatok, demográfiai alapismeretek. Nemzetközi demográfiai helyzet. Demográfiai mutatók.

Népesség száma (2010. január 1.) **10 014 000** fő
Születéskor várható átlagos élettartam (2009): Férfiak: **70,05** év
Nők: **77,89** év
2009-es demográfiai adatok
Élveszületések száma: **96 442** fő
Élveszületési arányszám: 9,6 /1000
Terhesség-megszakítások száma: **43 181**
Halálozások száma: **130 414** fő
(Nyers) halálozási arányszám: 13,0/1000
Csecsemőhalálozási arányszám: **5,1** /1000

Halálozások nemek, gyakoribb halálokok szerint - 2009

Halálokok	férfi	nő	összesen
Daganatok	18 523	14 651	33 174
Keringési rendszer betegségei	29 555	35 366	64 921
Légzőrendszer betegségei	3 669	2 797	6 466
Emésztőrendszer betegségei	5 085	3 132	8 217
- alkoholos májbetegségek	2 918	967	3 885
Egyéb betegségek	4 651	5 807	10 458
Külső okok	4 841	2 337	7 178
- motorosjármű- balesetek	690	234	924
- öngyilkosság és önsértés	1 902	559	2 461
- egyéb külső okok	2 249	1 544	3 793
Összesen	66 324	64 090	130 414

Forrás: KSH

FERTŐZŐ BETEGSÉGEK JÁRVÁNYTANA

Néhány bejelentett fertőző megbetegedés száma Magyarországon (2010)

Betegség	esetszám	Betegség	esetszám
Salmonellosis	5 961	Mononucleosis infectiosa	1 313
Campylobacteriosis	6 949	Meningitis purulenta	202
Enteritis inf. k.m.n.	35 879	Meningitis serosa	90
Hepatitis infectiosa	416	Encephalitis infectiosa	131
AIDS	29	Lyme-kór	2 357
Scarlatina	2 638	Tularaemia	124
Varicella	38 952	Toxoplasmosis	118

Tuberculosis

Új tbc-s betegek száma (2009): **1 448** (ebből tüdőtbc-s: 1 375)

Forrás: KSH

Influenza (sentinel surveillance)

A járványos küszöb influenzaszerű megbetegedések esetén **200/100 000** fő/hét (200⁰/0000).

STD

HIV fertőzöttek becsült átlaga a világon 2008-ban: **33,4** millió fő

Új HIV fertőzések száma világszerte 2008-ban: **2,7** millió fő

AIDS halálozások száma világszerte 2008-ban: **2,0** millió fő

Forrás: WHO/UNAIDS

HIV fertőzöttek száma Magyarországon (1986-2009): **1771** fő

AIDS betegek száma Magyarországon (1986-2009): **596** fő

AIDS halálozás Magyarországon (1986-2009): **305** fő

Forrás: KSH

A regisztrált HIV-fertőzöttek száma, nemenkénti megoszlása Magyarországon

Év	férfi	nő	ismeretlen	összesen
2009	104	14	22	140

A bejelentett AIDS betegek száma Magyarországon (2009): **23**

AIDS okozta halálozások száma Magyarországon (2009): 9

Forrás: KSH

STD (újonnan jelentkező betegek száma)	2009
Syphilis	490
Gonorrhoea	872
Acut urogenitalis chlamydia	754*

*2008-as adat

Forrás: Epiinfo

Védőoltások

A védőoltási naptár minden adata kötelezően tudandó!

Életkorhoz kötött kötelező védőoltások (védőoltási naptár, 2011), megbetegedések, oltóanyagok összetétele, kontraindikációk. Gyógyszertári forgalomban kapható oltóanyagok.

V. A 2011. ÉVI OLTÁSI NAPTÁR

Oltás		Életkor	Megjegyzés
FOLYAMATOS OLTÁSOK			
Kötelező	Önkéntes		
BCG		0-6 hét	általában szülészeti intézményben
DTPa + IPV + Hib	PCV-13	2 hónap	
DTPa + IPV + Hib		3 hónap	
DTPa + IPV + Hib	PCV-13	4 hónap	
MMR	PCV-13	15 hónap	
DTPa + IPV + Hib		18 hónap	
DTPa + IPV		6 év	
KAMPÁNYOLTÁSOK			
MMR revakcináció		11 év	szeptember hónapban az általános iskolák VI. osztályában (6. évfolyamot végzők)
dTap emlékeztető oltás		11 év	október hónapban az általános iskolák VI. osztályában (6. évfolyamot végzők)
Hepatitis B		13 év	az I. oltás az általános iskolák VII. osztályában (7. évfolyamot végzők)

*Az oltások végzésénél elsősorban nem az életkor, hanem az iskolai osztályok az irányadóak

BCG = Bacillus Calmette-Guérin/tuberculosis elleni oltóanyag

DTPa = diftéria-tetanusz-acelluláris pertussis komponenseket tartalmazó oltóanyag

Hib = Haemophilus influenzae b elleni oltóanyag

IPV = inaktivált poliovírus vakcina

PCV-13 = 13-valens konjugált pneumococcus vakcina

MMR = morbilli-mumpsz-rubeola elleni vakcina

dTap = diftéria-tetanusz-acelluláris pertussis komponenseket tartalmazó oltóanyag újraoltás céljára

NEMFERTŐZŐ BETEGSÉGEK EPIDEMIOLÓGIÁJA

Kardiovaszkuláris betegségek

Magyarországon nőknél 33%, férfiaknál 25%-ra tehető a magas vérnyomás betegségben szenvedők aránya. DE 65 év felett a férfiak 46%-a, a nők 65%-a magas vérnyomás betegségben szenved.

Daganatos betegségek

Új daganatos megbetegedések száma Magyarországon (2009): **69 662** (34 296 nő, 35 366 férfi)

Daganatos betegségben elhaltak száma Magyarországon (2009): **18 523** férfi, **14 651** nő
Forrás: KSH 2009

Néhány kiemelt, bejelentett új rosszindulatú daganatos megbetegedés száma a Nemzeti Rákregiszter adatai alapján (2009)

<i>új bejelentett rosszindulatú daganatos megbetegedés</i>	<i>férfi</i>	<i>nő</i>
ajak, a szájüreg és a garat	2 664	904
vastag- és végbél	5 057	4 496
légcső-, hörgő-, tüdő	6 885	4 014
emlő	na	7 276
méhnyak		1 039
prosztata	3 541	

<i>Halálozások száma nemek, egyes daganatos halálokok szerint (2008) KSH</i>	<i>férfi</i>	<i>nő</i>
ajak, a szájüreg és a garat	1 775	364
vastag- és végbél	2 762	2 187
légcső-, hörgő-, tüdő	5 687	2 766
emlő		2 169
méhnyak		396
prosztata	1 193	

Mentális betegségek (magyarországi adatok)

A halállal végződött öngyilkosságok száma (2009): **2 461** (1 902 férfi, 559 nő)

Gerochigiéné

Korösszetétel (2009):

-14: 14,9%; 15-64: 68,8%; 65-: 16,4%

Az öregedési index: hány 65 éves illetve annál idősebb személy jut 100 fő 14 éves illetve annál fiatalabb személyre. Magyarországon: 109,9 (KSH 2009)

Az eltartottsági ráta: a 65 éves illetve annál idősebb személyek (elvb. nyugdíjasok száma) osztva az összes 15-64 év közötti személy számával (elvb. dolgozók száma) szorozva 100-zal. Magyarországon: 23,8% (KSH 2009)

Legális drogok

Dohányzás

Magyarországon a lakosság **33 %-a** dohányzik rendszeresen, minden **10 férfiből 4, minden 10 nőből 2,5**.

Forrás: ODE-Gallup dohányzásmonitor 2007

Az elszívott cigaretták száma Magyarországon (/fő/év): 2151

Forrás: WHO HFA (2000)

A hamvadó cigaretta füstjében mintegy 4000 vegyi anyag van.

A dohányfüstben azonosított karcinogének száma körülbelül 70.

Alkohol

Az alkoholisták becsült száma: **559 000** (420 e férfi, 139 e nő)

A nyilvántartott alkoholisták száma: 15 071

Forrás: KSH (2009)

Nők 2,5%-a, férfiak 18%-a nagyivó Magyarországon.

Nők 8%-a, férfiak 31%-a mértékletes ivó Magyarországon. Forrás: OLEF2003

Tiszta alkohol fogyasztás Magyarországon (liter/fő): **11,6** (így az európai régióból csak Csehország és Luxemburg előzi meg hazánkat)

Tiszta alkohol fogyasztás Magyarországon 15 éves kor felett (liter/fő): 13,81 (így az európai régióból csak Csehország és Luxemburg előzi meg hazánkat)

Forrás WHO HFA

Illegális drogok

A év folyamán kezelésen első alkalommal megjelent kábítószer-fogyasztók száma

Magyarországon: **3 802** (2009)

Az év folyamán kezelésen megjelent kábítószer-fogyasztók száma Magyarországon: **13 140** (2009)

Kábítószer-fogyasztás miatti halálozási adatok, 2009

Kábítószer kategóriák	halálozások száma
opiát típusú	32
amfetamin típusú	1
nyugtató típusú	195
szerves oldószerek (inhalánsok)	4
egyéb	1
Összesen	233

Forrás: KSH

TÁPLÁLKOZÁSEGÉSZSÉGTAN

BMI fogalma, értékei:

alultáplált	<18,5
normál	18,5-24,9
túlsúly	25-29,9
elhízás	30-34,9
középsúlyos elhízás	35-39,9
súlyos elhízás	>40

Magyarországon a nők 29%-a, a férfiak 38%-a túlsúlyos, minden ötödik felnőtt elhízott.

Forrás: OLEF2003

Egészség – betegség fogalma, egészséget meghatározó tényezők. Egészségfejlesztés.

Emlőrák-szűrés: A 45–65 év közötti asszonyok kétévenként megismételt mammográfiás emlőszűrése.

Méhnyakrák-szűrés: a 25–65 év közötti asszonyok egyszeri negatív szűrővizsgálatát követően 3 évenként megismételt, citológiai vizsgálatot is alkalmazó méhnyakszűrése.

WHO: alapítás éve (1948), tagországok száma (193)

Környezetegészségtan: Meteorológiai tényezők egészségre gyakorolt hatásai.

Levegőszennyeződések (kültéri) és egészségügyi hatásai

Szmog: a Los Angeles-i és a londoni szmog összes jellemzője

Környezetegészségtan: Víz-vizsgálat, víz-szennyeződések, vízjárványok

Biológiai (fiziológiás) vízigény: 2-3 l/fő/nap

Napi vízhasználat - civilizációs (használati, társadalmi) vízszükséglet:

Magyarországi átlag: **100 liter/fő/nap**

Budapesti átlag: 150 liter/fő/nap

Hazai ivóvízellátás:

rétegvízből 25-35%, parti szűrésű kutakból 45%

Kémiai határértékek vezetékes ivóvízben:

Fluorid: 1,5 mg / l

Arzén: 10 µg/l

Nitrát: 50 mg/l, csecsemők számára 40 mg / l

Nitrit: 0,5 mg / l, vezetékes vízben: 0,1 mg/l,

Összes keménység (CaO): 50-350 mg / l

Hulladékok: (nagyságrendet kell tudni)

Települési hulladék: háztartási és utcai szemét évi néhány (2-4) millió tonna,

Termelési, nem veszélyes hulladék: ipar, mezőgazdaság évi közel 100 millió tonna

Termelési veszélyes hulladék: vegyipar, gépipar, élelmiszer ipar, mezőgazdaság, egészségügy évi néhány (2-2,5) millió tonna.

Foglalkozás-egészségügyi ellátási kötelezettség. Foglalkozás- egészségügy feladatai, finanszírozása, ellenőrzése. Foglalkozási betegségek bejelentése. Fokozott expozíció fogalma.

Zaj-szabályok: fokozott expozíció: 4000 Hz-en a 30 dB halláscsökkenés bármely fülön

Egyéni védőeszköz: 80 dB felett munkáltató biztosítja

85 dB felett kötelező hordani

Bejelentett munkabalesetek (2008): száma: 22 217, halálos: 116

Bejelentett foglalkozási megbetegedések száma (2008): 113

Bejelentett fokozott expozíciós esetek száma(2008): 280

Foglalkozási daganatok aránya az összes daganatokhoz képest: 8-12%

1 mikroriziko: 1 millió embernél 1 halálos kimenetel egy emberéleten át (átlag 70 év)

Az akklimatizáció 4-6 napos hőmunka expozíció után kialakul, és 2 hét alatt teljessé válik

Ionizáló és nem-ionizáló sugárhatások

Természetes sugárterhelés: 4,1 (hazai) és 2,4 mSv (világátlag) - ezen belül a radontól származó sugárterhelés kerekén 3,0 és 1,2 mSv nagyságú.

Foglalkozási dóziskorlát: 20 mSv / év, szemlencse – 150 mSv, bőr – 500 mSv/cm², fiatalok – 16-18 év (évi 6 mSv).

Lakossági dóziskorlát: 1 mSv/év

Kórházi kezelés sugárbetegség gyanúja miatt: 250 mSv vagy annál nagyobb effektív dózis esetén